

Postanowienie z dnia 4 września 2008 r.

III UZ 6/08

Zakres pełnomocnictwa ograniczonego do poszczególnych czynności procesowych należy ustalać na podstawie art. 88 k.p.c., z uwzględnieniem art. 65 k.c. w związku z art. 92 k.p.c.

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Herbert Szurgacz, Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 września 2008 r. sprawy z odwołania Stanisława W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w L. o zasiłek chorobowy, na skutek zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 28 maja 2008 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 14 marca 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w L. odmówił Stanisławowi W. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18 marca 2001 r. do 27 lutego 2004 r.

Z decyzją tą nie zgodził się Stanisław W. podnosząc, iż biegli sądowi uznali jego niezdolność do pracy za okres od 18 marca 2001 r. do 27 lutego 2004 r., a wszystkie brakujące dokumenty według wnioskodawcy znajdują się w dokumentacji ZUS.

W toku postępowania przed Sądem Rejonowym na rozprawie w dniu 24 października 2007 r. stawił się wnioskodawca wraz z pełnomocnikiem Alicją W. Pełnomocnik złożył do akt dokument pełnomocnictwa, z którego wynika, iż wnioskodawca upoważnił swoją siostrę Alicję W. do reprezentowania go na sprawie w dniu 24 października 2007 r. w Sądzie Rejonowym w Lublinie [...] Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Na kolejny termin rozprawy w dniu 14 stycznia 2008 r. wnioskodawca

nie stawiał się, zaś w jego imieniu stawiała się Alicja W., która nie przedstawiła dodatkowego dokumentu pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2008 r. Sąd Rejonowy w Lublinie w sprawie [...] oddalił odwołanie Stanisława W.

W dniu 30 stycznia 2008 r. (data stempla pocztowego) Alicja W. złożyła wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 28 stycznia 2008 r. Powyższy wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony Alicji W. w dniu 22 lutego 2008 r. W dniu 6 marca 2008 r. Stanisław W. złożył do Sądu Rejonowego apelację. Dnia 12 marca 2008 r. Sąd Rejonowy wezwał wnioskodawcę, a właściwie pełnomocnika wnioskodawcy Alicję W. do usunięcia braków formalnych. Wśród licznych braków apelacji Sąd nie wskazał na brak umocowania Alicji W. do występowania w imieniu swego brata. Kolejne pismo w sprawie usunięcia braków formalnych Sąd Rejonowy wysłał do Stanisława W. dnia 31 marca 2008 r. Również w tym piśmie Sąd pierwszej instancji nie dopominał się uzupełnienia pełnomocnictwa. Zarządzeniem z dnia 16 kwietnia 2008 r. kierownik Sekcji Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że braki formalne zostały uzupełnione i sprawę należy przedstawić Sądowi drugiej instancji.

Sąd Okręgowy wyznaczył rozprawę apelacyjną na dzień 28 maja 2008 r. Jednocześnie Sąd Okręgowy wezwał Stanisława W. do złożenia pełnomocnictwa do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku. Zarządzenie wysłano dnia 29 kwietnia 2008 r. Dnia 21 maja 2008 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pełnomocnictwo Stanisława W. z dnia 16 maja 2008 r., w którym upoważniał on swoją siostrę do reprezentowania „na sprawie o wypłatę zasiłku”.

Po zamknięciu rozprawy w dniu 28 maja 2008 r. Sąd Okręgowy w Lublinie wydał postanowienie o odrzuceniu apelacji. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy podniósł, iż apelacja wnioskodawcy została złożona po upływie przypisanego terminu. Zdaniem Sądu Okręgowego podczas pierwszej rozprawy przed Sądem Rejonowym w dniu 24 października 2007 r. pełnomocnik złożył do akt pełnomocnictwo, którego treść jednoznacznie ograniczała prawo do reprezentowania Stanisława W. wyłącznie podczas tej rozprawy. Podczas kolejnej rozprawy Alicja W. nie przedstawiła pełnomocnictwa do dalszego występowania w sprawie w charakterze pełnomocnika. Natomiast Sąd omyłkowo dopuścił ją do udziału w sprawie w tym charakterze uznając, iż poprzednio złożone pełnomocnictwo uprawnia ją do uczestnictwa w rozprawie w tym charakterze. Tymczasem zdaniem Sądu Okręgowego - jednoznaczna

treść pełnomocnictwa nadawała Alicji W. uprawnienia procesowe wyłącznie podczas pierwszej rozprawy. W konsekwencji złożenie przez Alicję W. wniosku o uzasadnienie orzeczenia było nieskuteczne, bowiem nie miała ona umocowania do występowania w sprawie jako pełnomocnik. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji omyłkowo doręczył wymienionej wyrok wraz z uzasadnieniem, natomiast czynność ta nie miała znaczenia procesowego i nie otwierała terminu do wniesienia odwołania przez skarżącego. Jednocześnie z uwagi na to, że skarżący Stanisław W. nie złożył osobiście wniosku o uzasadnienie wyroku, termin dwóch tygodni na wniesienie apelacji od przedmiotowego wyroku rozpoczął swój bieg od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia. Oznacza to zdaniem Sądu drugiej instancji, iż dla skarżącego termin do wniesienia środka zaskarżenia upłynął z końcem dnia 18 lutego 2008 r. Tymczasem Stanisław W. apelację złożył w dniu 6 marca 2008 r., a więc znacznie po upływie przypisanego terminu. Mając na uwadze art. 370 k.p.c., 370¹ k.p.c. oraz art. 373 k.p.c. Sąd Okręgowy odrzucił apelację wnioskodawcy jako złożoną po terminie.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 369 § 1 k.p.c. oraz art. 373 k.p.c. wnosząc o: 1) uchylenie zaskarżonego postanowienia; 2) zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, iż stanowisko Sądu drugiej instancji o umocowaniu Alicji W. do występowania w imieniu skarżącego wyłącznie na jednej rozprawie w dniu 24 października 2007 r. nie zasługuje na uwzględnienie. W rozprawie przed Sądem pierwszej instancji w dniu 24 października 2007 r. skarżący brał udział osobiście wraz z reprezentującą go siostrą Alicją W. Na tej rozprawie przedłożone zostało pełnomocnictwo, a nadto skarżący ustnie podał, iż upoważnia siostrę do występowania w jego imieniu w niniejszej rozprawie. Na kolejnej rozprawie w dniu 28 stycznia 2008 r. skarżący nie był obecny, obecna była siostra, która okazała kolejne pełnomocnictwo z dnia 25 października 2007 r. Pełnomocnictwo to nie zostało jednakże przyjęte przez Sąd pierwszej instancji, wobec stwierdzenie tego Sądu, iż Alicja W. jest już umocowana do występowania w sprawie.

Po otrzymaniu wezwania Sądu drugiej instancji z dnia 29 kwietnia 2008 r. do złożenia pełnomocnictwa dla Alicji W. do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji przesłane zostało w zakreślonym terminie 7 dni pełnomocnictwo z dnia 16 maja 2008 r. upoważniające do reprezentowania skarżącego w

sprawie o wypłatę zasiłku chorobowego. Treść tego pełnomocnictwa nie zawiera wprawdzie upoważnienia do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji lecz zawiera ogólne sformułowanie upoważniające do reprezentowania na sprawie o wypłatę zasiłku chorobowego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Brakuje zatem zdaniem skarżącego podstaw do przyjęcia, iż pełnomocnictwo to stanowi umocowanie do występowania wyłącznie na rozprawie w dniu 28 maja 2008 r. W takiej sytuacji skarżący użyłby raczej sformułowania „na rozprawie” a nie „na sprawie”. Skarżący podnosi, iż *ad casum* - przy uwzględnieniu rodzaju choroby wnioskodawcy (otępienie umiarkowanego stopnia o mieszanej etiologii, charakteryzujące się między innymi osłabieniem funkcji pamięciowych, dysfunkcji psychicznych uwarunkowanych organicznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego) - sformułowanie „na sprawie o wypłatę zasiłku chorobowego” oznacza całą sprawę w wymienionym zakresie (wypłata zasiłku chorobowego) - od pierwszej rozprawy do czasu jej ukończenia. Sąd drugiej instancji nie kwestionował treści pełnomocnictwa z dnia 16 maja 2008 r. ale nie zajął żadnego stanowiska co do jego znaczenia dla sprawy.

Zdaniem skarżącego w świetle przedstawionych wyjaśnień i przedłożonych dowodów nie może budzić wątpliwości fakt, iż Alicja W. była należycie umocowana do występowania z wnioskiem o sporządzenie i doręczenie wyroku Sądu pierwszej instancji wraz z uzasadnieniem. Tym samym apelacja została złożona przez skarżącego w terminie określonym w art. 369 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba podnieść, iż zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie przysługuje stronie skarżącej na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. Postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu apelacji jest niewątpliwie postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie.

Zaskarżone postanowienie wymaga uchylecia, bowiem narusza art. 370 k.p.c. art. 369 k.p.c. w związku z art. 89 k.p.c., art. 91 k.p.c., art. 92 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzucił apelację jako złożoną po terminie tylko z tej przyczyny, iż pierwsze pełnomocnictwo dla siostry wnioskodawcy na piśmie wskazywało, iż jest ona upoważniona do występowania na konkretnej rozprawie w konkretnym dniu. Mimo takiej treści pełnomocnictwa Sąd Rejonowy przez całe postępowanie traktował siostrę

wnioskodawcy jako pełnomocnika. Nie uznał, iż wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku wymaga uzupełnienia braku formalnego przez złożenie właściwego pełnomocnictwa. Co więcej, doręczył siostrze wnioskodawcy wyrok z uzasadnieniem, a po wpłynięciu apelacji wnioskodawcy skierował sprawę do Sądu Okręgowego.

Dopiero Sąd drugiej instancji „wychwyił”, iż w sprawie brakuje pełnomocnictwa o właściwej treści i wezwał do złożenia pełnomocnictwa zawierającego umocowanie do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia. Nawet jeśli uznać, że pierwsze pełnomocnictwo dla siostry wnioskodawcy miało charakter ograniczony do jednego posiedzenia sądu (aczkolwiek Sąd Rejonowy nie dokonał takiej oceny, dopuszczając siostrę wnioskodawcy do wszystkich czynności procesowych, a zatem ocenił na podstawie całokształtu okoliczności, iż wolą wnioskodawcy było umocowanie siostry do występowania w sprawie we wszystkich jej fazach), to takie rozumowanie nie jest prawidłowe w stosunku do pełnomocnictwa z dnia 16 maja 2008 r.

Wnioskodawca - Stanisław W. złożył do Sądu Okręgowego w Lublinie pełnomocnictwo dla swej siostry z dnia 16 maja 2008 r. W ocenie Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszej sprawie, pełnomocnictwo to miało charakter ogólny. Zakres bowiem pełnomocnictwa jeśli miałby być ograniczony do poszczególnych czynności procesowych, należy badać biorąc pod uwagę nie tylko art. 88 k.p.c. i art. 91 k.p.c. lecz także normę prawną zawartą w art. 65 k.c. w związku z art. 92 k.p.c..

Przypomnijmy, iż art. 88 k.p.c. uznaje za regułę umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych; z kolei art. 91 k.p.c. określa zakres pełnomocnictwa; natomiast art. 92 k.p.c. nakazuje oceniać zakres pełnomocnictwa z uwzględnieniem przepisów prawa cywilnego. Należy przeto zgodzić się ze skarżącym, iż biorąc pod uwagę art. 65 k.c. nie można wyciągać wniosku o ograniczeniu pełnomocnictwa procesowego z faktu użycia w nim sformułowania niestandardowego przez osobę ograniczoną w zdolności oceny spraw prawnych. Sąd drugiej instancji nie odniósł się do tej kwestii i nie uzasadnił dlaczego nie uznał pełnomocnictwa z dnia 16 maja 2008 r. za pełnomocnictwo ogólne.

Wydając postanowienie z dnia 28 maja 2008 r. odrzucające apelację, Sąd Okręgowy w Lublinie nie respektował - zdaniem Sądu Najwyższego, orzekającego w niniejszej sprawie - zasady ogólnej procedury cywilnej wyrażonej w art. 5 k.p.c., realizowanej także w sposób pośredni przez normy prawne zamieszczone w przepisach dotyczących pełnomocnictw procesowych, zakresów i sposobu potwierdzania tych pełnomocnictw. Zgodnie z tymi przepisami pełnomocnictwo ma z reguły charakter

ogólny, a każde działanie osoby nieumocowanej może zostać potwierdzone przez mocodawcę i wywołuje wówczas skutki prawne. Aprobata dokonanej czynności procesowej może nastąpić w różny sposób, w tym: a) przez wydanie następcze pełnomocnictwa, które trzeba utożsamiać z zatwierdzeniem dokonanych czynności (art. 97 § 2 k.p.c. - por. orzeczenie z dnia 24 sierpnia 1937 r., C 2382/36- Zbiór Orzecznictwa 1938, poz. 282); b) przez dokonanie czynności procesowej przez stronę, z której wynika potwierdzenie czynności procesowych dokonanych przez osobę działającą w imieniu strony lecz przez nią prawidłowo nieumocowaną.

W rozpatrywanej sprawie doszło dwukrotnie do zatwierdzenia dokonanych czynności procesowych przez pełnomocnika. Pierwszy raz wnioskodawca potwierdził czynności procesowe swej siostry, polegające na złożeniu wniosku o uzasadnienie wyroku i przesłanie wyroku z uzasadnieniem, składając apelację od wyroku. Trzeba bowiem uznać, że żądanie uzasadnienia wyroku jest naglącą czynnością procesową z art. 97 k.p.c., do której podjęcia sąd może dopuścić osobę, niemogącą na razie przedstawić pełnomocnictwa. Strona zatwierdza tę czynność, jeżeli wnosi - jak było w niniejszej sprawie - apelację przed terminem wyznaczonym przez sąd do złożenia pełnomocnictwa (por. orzeczenie z dnia 9 grudnia 1935 r., C II 1823/35 Zbiór Orzeczeń 1936, poz. 285). Kolejny raz wnioskodawca zatwierdził działania procesowe swej siostry składając pełnomocnictwo w dniu 16 maja 2008 r., które miało charakter ogólny i ostatecznie akceptowało wszystkie działania Alicji W. podjęte w niniejszej sprawie.

Biorąc powyższe pod uwagę należy ocenić, że zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie narusza przepis art. 89 k.p.c., art. 91 k.p.c., art. 92 k.p.c., art. 97 § 2 k.p.c., przyjmując błędnie, że wnioskodawca nie żądał uzasadnienia wyroku ani nie zatwierdził czynności dokonanej za wnioskodawcę.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak na wstępie.

=====